

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE OB SLOVESU OD NADŠKOFA DR. ALOJZIJA ŠUŠTARJA *Ljubljana, 2. julij 2007*

*Eminence, ekscelence, duhovniški zbor,
državljanke in državljani!*

Najpomembnejši del škofovskega grba pokojnega dr. Alojzija Šuštarja je pšenično zrno. V tem izboru najdemo najgloblje sporočilo njegovega življenja. Kajti to zrno je bilo posejano, vzkalilo je in rodilo, letina pa je bogatila najžlahtnejšo dediščino slovenskega naroda.

Poleg bogate duhovne zapuščine, o kateri so v teh dneh spregovorili njegovi sobratje duhovniki, štejejo k tej dediščini še posebej njegova prizadevanja za spoštovanje človekovih pravic in njegova državotvorna dejanja. Ta so bila izrednega pomena za nastanek samostojne države Slovenije in za oblikovanje njene identitete. Dr. Alojzij Šuštar jih je prispeval v času usodnih odločitev in pospešenega zorenja naroda. Naroda, ki mu je pripadal z vsem svojim srcem in ki mu je tudi v svoji oporoki namenil poslednjo misel, ko je izrazil svojo željo, »da bi slovenski narod ohranil in poglobil katoliško vero, zvestobo Cerkvi in svojo narodno samobitnost in zavest.«

Njegova podpora spoštovanju človekovih pravic je bila jasno izražena v času Slovenske pomladi, ko so po slovenskih cerkvah molili za nas, ki smo bili zaprti na Metelkovi, predstavniki komisije za Pravičnost in mir pa so aktivno sodelovali v Odboru za varstvo človekovih pravic. Potem, ko je Slovenska pomlad rodila prve sadove demokracije in po prvih svobodnih volitvah, je nadaljeval s prizadevanji za spravo med narodom po usodni polstoletni razklanosti.

Na spravi slovesnosti 8. julija 1990 v Kočevskem Rogu je med drugim dejal: »Ob priliki o pšeničnem zrnu, ki smo jo slišali v evangeliju, nam tudi žrtve in grobovi v Kočevskem Rogu in po vsej slovenski zemlji govore o življenju. Sprejmimo to sporočilo življenja. Z mašo zadušnico in s simboličnim cerkvenim pogrebom smo naredili, kar smo bili dolžni in do česar so imeli mrtvi pravico. Sedaj pa se podajmo na pot naprej. Življenje ima svoje zakone in svoje zahteve. A pšenično zrno, ki je padlo v zemljo, že kali, že poganja, že prinaša sadove. Bodimo drug drugemu dobri, plemeniti in pošteni sopotniki in iskreni prijatelji. Bog je z nami.«

Adventni tedni leta 1990 so bili za slovenski narod še posebnega pomena. To je bil advent slovenskega naroda. V tistih dneh se je dopolnil čas za samostojno državo.

Slovenska škofovska konferenca je na svoji redni seji 11. decembra 1990 posebno pozornost posvetila odločitvi Skupščine Republike Slovenije za plebiscit. Takrat je bila sprejeta izjava z naslovom »Zrelo, modro, pogumno«. Najpomembnejši del se glasi: »Odločitev za samostojno Slovenijo, ki jo bomo s svojo udeležbo na plebiscitu in z glasovanjem potrdili, je izredno pomembno dejanje za prihodnost slovenskega naroda. Čeprav se zavedamo, da naša pot v prihodnost ne bo lahka in bo zahtevala velika prizadevanja za duhovno, družbeno in gospodarsko prenavo, odločno zavračamo vsako širjenje malodušja, strahu ali obupanosti. Pošteno in iskreno delo vseh prebivalcev Slovenije, zaupanje v lastne moči in božjo pomoč je edina prava pot v prihodnost.«

Nadškof dr. Alojzij Šuštar je nato v posebni izjavi na nacionalni televiziji 20. decembra 1990, tik pred glasovanjem, ponovno povabil kristjane in vse druge, da se udeležijo plebiscita in glasujejo ZA samostojno Slovenijo. Takole je dejal: »Vabim vse kristjane pa tudi vse druge, da se udeležijo glasovanja in s svojim DA potrdijo življenjsko moč in ustvarjalno politično voljo slovenskega naroda. Storimo vse, da bo plebiscit uspel. Ne dajmo se begati od različnih govoric, groženj in črnogledih napovedi. Na četrto adventno nedeljo se bo letos izpolnilo stoletno pričakovanje slovenskega naroda.«

Priprave na razglasitev samostojne države Slovenije so se po odlično uspelem plebiscitu vedno bolj intenzivno nadaljevale. Nadškof Šuštar je sprejemal različne obiske iz tujine pa tudi mnoge predstavnike domačega političnega življenja. Nobenega obiska ni odklonil, z vsemi se je pogovarjal in v teh pogovorih iskal predvsem tisto, kar je različne politične opcije povezovalo med seboj.

Slovenska škofovska konferenca je ob razglasitvi samostojne Slovenije pripravila posebno izjavo, v kateri je povabila vernike k molitvi in odgovornemu vključevanju v graditev mlade države. Po razglasitvi samostojne države Slovenije 25. junija je naslednji dan na slovesnem praznovanju nadškof dr. Alojzij Šuštar preko simbolične blagoslovitve slovenske lipe blagoslovil tudi novorojeno slovensko državo. Ta je bila praktično napadena še isti dan. Zato je 27. junija 1991 nadškof dr. Alojzij Šuštar poslal telegram svetemu očetu Janezu Pavlu II in ta je že naslednji dan javno omenil slovenska prizadevanja za samostojnost ter pozval k pravičnosti in miru.

Istočasno je nadškof dr. Alojzij Šuštar prosil predsednika Sveta evropskih škofovskih konferenc kardinala Martinija za moralno pomoč in solidarnost škofovskih konferenc. Izrednega pomena je bilo, da se je večina škofovskih konferenc v Evropi, pa tudi v Kanadi in Združenih državah Amerike hitro oglasila in izrazila svojo solidarnost s slovenskim narodom, podprla njegova prizadevanja za svobodo in pozivala vlade v svojih državah, naj se zavzamejo za Slovenijo. Slovenski rojak, dr. Alojzij Ambrožič, takratni torontski nadškof, se je v posebnem pismu obrnil na ministrskega predsednika Kanade in sredstva javnega obveščanja. V tem pozivu je zapisal nekaj, kar je zaleglo: »Z vedno večjo zaskrbljenostjo in strahom sledim dogajanjem v Sloveniji, deželi, kjer sem se rodil. Vabim vse, ki varujejo lastno svobodo, naj podpora željo po svobodi tistih, ki so v resni nevarnosti, da jo bodo izgubili.«

V osamosvojitveno dogajanje in v čimprejšnje priznanje Slovenije pa so se vključevali tudi naši rojaki v zamejstvu in po svetu ter slovenski izseljeniški duhovniki po teh deželah. 3. julija so nadškofu dr. Alojziju Šuštarju poslali telefaks, v katerem so med drugim zapisali: »V deželah, kjer živimo, si prizadevamo prebuditi čut odgovornosti pred Bogom za zaščito človeških življenj v Sloveniji in za vzpostavitev miru. Zato zastavljamo ves svoj vpliv, da vodilni in vse naše okolje prisluhne na plebiscitu izraženi volji slovenskega naroda in odločitvam demokratično izvoljenega slovenskega vodstva o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije ter to voljo slovenskega naroda in njegove legitimne oblasti prizna in podpre.«

Pogumna prizadevanja dr. Alojzija Šuštarja so se nadaljevala tudi po uspešni obrambni vojni, ko si je Slovenija prizadevala za mednarodno priznanje. Rezultat teh naporov je bila najava priznanja Slovenije kot samostojne države, ki jo je Sveti sedež sporočil evropski javnosti 20. decembra 1991. Uresničena je bila 13. januarja 1992. Zgodnje priznanje Svetega sedeža je bilo velikega pomena za ostala priznanja, ki so temu sledila in za vključevanje mlade slovenske države v mednarodno skupnost.

Nadškof Šuštar je bil kot človek, ki je dolga leta živel v urejeni moderni demokraciji, vedno človek dialoga. V tem dejstvu najdemo veliko podobnosti z drugim velikim Slovencem, žal tudi že pokojnim dr. Jožetom Pučnikom. Veliko je dal na dano besedo, zato je bilo zanj še veliko težje, kadar je naletel na lažno obljubo ali neiskren stisk roke.

Pšenično zrno iz škofovskega grba dr. Alojzija Šuštarja je rodilo tudi bogato letino evropskih razmerij. Že za časa svojega življenja jo je uporabljal v dobro svojega naroda in v skupno dobro človeštva. Milanski kardinal Martini je o nadškofu dr. Šuštarju dejal, da je predstavljal »veliko duhovno in moralno oporno točko. Njegova modrost je bila in je pomembna ne le za njegovo državo, temveč za celotno evropsko škofovsko konferenco.«

V imenu slovenske vlade izrekam ljubljanskemu nadškofu Alojziju Uranu, njegovi desni roki v prelomnih časih slovenske zgodovine škofu Antonu Jamniku, vsemu duhovniškemu zboru in sorodnikom iskreno sožalje.

Prizadevanja nadškofa Šuštarja za spoštovanje človekovih pravic, za narodno spravo, za nastanek in mednarodno priznanje slovenske države, za medsebojno razumevanje in sožitje ne bodo nikoli pozabljena. Že za časa svojega življenja je postal simbol dobrote in modrosti.

Nov klas, ki raste iz posajenega pšeničnega zrna na svobodni slovenski zemlji, priča o veličini njegovega dela. Slovenija se od nadškofa dr. Alojzija Šuštarja danes poslavlja z veliko hvaležnostjo.

Hvala.